

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

Paper-II

POLITICAL SCIENCE

C

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--

1. (Signature)

(In figures as in Admit Card)

(Name)

Seat No.

(In words)

2. (Signature)

(Name)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JUN - 15220

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : 40

Number of Questions in this Booklet : 100

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **100** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper II will be compulsory. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.

Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
------------	------------	------------	------------
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यासाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.

उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
------------	------------	------------	------------
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोन्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

JUN - 15220/II—C

Political Science

Paper II

राज्यशास्त्र

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes]

[Maximum Marks : 200

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

<p>1. Which of the following reasons can drive people to seek asylum in another country ? Answer using the key below :</p> <p>(a) Political unrest (b) Unemployment (c) Genocide (d) Displacement due to projects (A) (a), (b), (c) (B) (c), (d) (C) (b), (c), (d) (D) (a), (c)</p> <p>2. "Holding the increase in global average temperatures to well below 2 degree celsius above pre-industrial levels, nationally determined targets of decreasing emission levels, focus on climate resilient development." Which climate change treaty has adopted the above goals ?</p> <p>(A) Paris Agreement (B) Montreal Protocol (C) Bali Accord (D) Kyoto Protocol</p>	<p>1. खालीलपैकी कोणत्या कारणांमुळे लोक दुसऱ्या देशात आश्रय मागण्यास उद्युक्त होतात ? खालील Key (की)च्या उपयोग करून उत्तर द्या :</p> <p>(a) राजकीय अस्वस्थता (b) बेरोजगारी (c) वंशविच्छेद (d) प्रकल्पांमुळे होणारे विस्थापन (A) (a), (b), (c) (B) (c), (d) (C) (b), (c), (d) (D) (a), (c)</p> <p>2. "जगाचे सरासरी तापमान औद्योगिक क्रांतीच्या काळापेक्षा 2 डिग्रीने कमी ठेवणे, कार्बन उत्सर्जन कमी करण्याचे प्रत्येक देशाने ठरवलेले उद्दिष्ट, पर्यावरण-स्नेही विकास" ही उद्दिष्टे खालीलपैकी कोणत्या कराराची आहेत ?</p> <p>(A) पॅरिस करार (B) मॉन्ट्रियल प्रोटोकॉल (C) बाली अकॉर्ड (D) क्योटो प्रोटोकॉल</p>
--	---

3. Which of the following pairs is *correctly* matched ?

Column I

(Theories of IR)

- (a) Realism
- (b) Interdependence Liberalism
- (c) Social Constructivism
- (d) World System Theory

Column II

(Associated Thinkers)

- (1) Peter Katzenstein
- (2) John Mearsheimer
- (3) Robert Axelrod
- (4) Immanuel Wallerstein

- (A) a-1
- (B) b-2
- (C) c-3
- (D) d-4

4. Richard Snyder is associated with which of the following approach/theory ?

- (A) Game Theory
- (B) Decision-making Approach
- (C) Balance of Power Approach
- (D) System Theory

3. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळवलेली आहे ?

स्तंभ I

(आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे सिद्धांत)

- (a) वास्तववाद
- (b) परस्परावलंबित्वाचा उदारमतवाद
- (c) सामाजिक रचनावाद
- (d) जागतिक व्यवस्था सिद्धांत

स्तंभ II

(संबंधित विचारवंत)

- (1) पीटर काटझेनस्टाईन
- (2) जॉन मर्शायमर
- (3) रॉबर्ट एक्सेलरॉड
- (4) इमान्युएल वॉलरस्टाईन

- (A) a-1
- (B) b-2
- (C) c-3
- (D) d-4

4. खालीलपैकी कोणत्या दृष्टिकोनाशी/सिद्धांताशी रिचर्ड स्नायडर यांचे नाव जोडले जाते ?

- (A) खेळ सिद्धांत
- (B) निर्णयप्रक्रियेचा दृष्टिकोन
- (C) सत्तासंतुलनाचा दृष्टिकोन
- (D) व्यवस्था सिद्धांत

5. Who is the author of the book
“Diplomacy of Detente” ?

- (A) Coral Bell
- (B) George Kennan
- (C) Henry Kissinger
- (D) E. H. Carr

6. The SALT-I treaty was signed by :

- (A) France and Soviet Union
- (B) Britain and France
- (C) France and US
- (D) US and Soviet Union

7. When did the UN General Assembly
adopt the “Uniting for Peace”
Resolution ?

- (A) During the Vietnam War
- (B) During the Korean War
- (C) During the Arab-Israel War
- (D) During the Falklands War

5. “डिप्लोमसी ऑफ देतान्त” या पुस्तकाचे लेखक
कोण ?

- (A) कॉरल बेल
- (B) जॉर्ज कीनान
- (C) हेन्री किसिंजर
- (D) ई. एच. कार

6. खालीलपैकी कोणत्या देशांनी सॉल्ट-I करार
केला ?

- (A) फ्रान्स आणि सोविएत युनियन
- (B) ब्रिटन आणि फ्रान्स
- (C) फ्रान्स आणि अमेरिका
- (D) अमेरिका आणि सोविएत युनियन

7. संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेने “शांततेसाठी एकजूट”
हा ठराव कधी संमत केला ?

- (A) व्हिएतनाम युद्धाच्या काळात
- (B) कोरियन युद्धाच्या काळात
- (C) अरब-इस्रायल युद्धाच्या काळात
- (D) फॉकलण्ड युद्धाच्या काळात

8. Which of the following groups does <i>not</i> have a free trade agreement among members ? (A) European Union (B) India-Brazil-South Africa (IBSA) (C) South Asian Association of Regional Co-operation (SAARC) (D) Mercosure	8. खालीलपैकी कोणत्या गटाच्या सभासदांनी आपापसात खुल्या व्यापाराचा करार केलेला नाही ? (A) युरोपीय महासंघ (EU) (B) भारत-ब्राझिल-द. आफ्रिका (IBSA) (C) सार्क (D) मरकोस्यूर
9. Who had first proposed the “Atoms for Peace Plan” in 1953 ? (A) Richard Nixon (B) Harry Truman (C) Dwight Eisenhower (D) John F. Kennedy	9. “शांततेसाठी अणु योजना” 1953 मध्ये कोणी प्रथम मांडली ? (A) रिचर्ड निक्सन (B) हॅरी ट्रुमन (C) डिव्हट आयझेनहॉवर (D) जॉन एफ. केनेडी
10. Which of the following is the main objective of the Threshold Test Ban Treaty ? (A) Ban on transfer of space technology to the non-nuclear states (B) Ban on transfer of nuclear technology to non-nuclear states (C) Ban on nuclear tests having a yield of more than 100 kilotons (D) Ban on underground nuclear tests having a yield of more than 150 kilotons	10. खालीलपैकी कोणते उद्दिष्ट थ्रेशहोल्ड बॅन ट्रीटीचे मुख्य उद्दिष्ट आहे ? (A) अवकाश तंत्रज्ञानाचे अण्वस्त्रधारी नसलेल्या देशांकडे हस्तांतरण करण्यावर बंदी (B) अणुतंत्रज्ञानाचे अण्वस्त्रधारी नसलेल्या देशांकडे हस्तांतरण करण्यावर बंदी (C) 100 किलोटनपेक्षा अधिक क्षमतेच्या अणुचाचणीवर बंदी (D) 150 किलोटनपेक्षा अधिक क्षमतेच्या भूमिगत अणुचाचणीवर बंदी

11. **Assertion (A) :**

India is an emerging power.

Reason (R) :

India's economy has grown consistently in the twenty-first century and its influence in the Indo-Pacific region as well as broader international affairs has expanded.

- (A) (A) is false, (R) is true
- (B) (A) is true, (R) is false
- (C) Both (A) and (R) are true, but (R) is not correct explanation of (A)
- (D) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

12. Which of the following statements does *not* hold true for the Indian Ocean Naval Symposium (IONS) ?

- (A) It seeks to increase maritime co-operation among navies of the Indian Ocean Region.
- (B) It has working group on Humanitarian Assistance and Disaster Relief.
- (C) There are thirty-five members of this forum.
- (D) US, Russia and China are the members of IONS

11. **विधान (A) :**

भारत ही एक उगवती सत्ता आहे.

कारण (R) :

एकविसाव्या शतकात भारताची अर्थव्यवस्था सातत्याने वृद्धिंगत झाली आहे, तसेच हिंद-प्रशांत क्षेत्रात आणि व्यापक आंतरराष्ट्रीय संबंधात भारताचा प्रभाव विस्तारला आहे.

- (A) (A) हे चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे
- (B) (A) हे बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (C) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत, परंतु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (D) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे

12. खालीलपैकी कोणते विधान हिंदी महासागर नौदल संघटन (IONS) च्या बाबतीत खरे नाही ?

- (A) ही संघटना हिंदी महासागर क्षेत्रातील नौदलांमध्ये सागरी सहकार्य वृद्धिंगत करण्याचा प्रयत्न करते.
- (B) या संघटनेत मानवतावादी आणि आपत्कालीन मदतीसाठी एक कार्यगट आहे.
- (C) या संघटनेचे पस्तीस सभासद आहेत.
- (D) अमेरिका, रशिया आणि चीन हे या संघटनेचे सभासद आहेत.

13. Which of the following statements is *not* true ?

- (A) India has been attending the Shanghai Co-operation Organisation Summits (SCO) as an observer since 2005
- (B) India and Pakistan started the process of full membership of SCO in 2015
- (C) Pakistan was given full membership of the SCO in 2017
- (D) India was denied the membership of the SCO

14. Of which organisations given below is India a member ?

- (A) Gulf Co-operation Council
- (B) Shanghai Co-operation Organisation
- (C) Association of Southeast Asian States
- (D) European Union

13. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर नाही ?

- (A) 2005 पासून भारत शांघाय सहकार्य संघटनेच्या शिखर परिषदात निरीक्षक म्हणून हजर राहात आहे
- (B) भारत आणि पाकिस्तान यांनी शांघाय सहकार्य संघटनेच्या पूर्ण सदस्यत्वाची प्रक्रिया 2015 मध्ये सुरू केली
- (C) पाकिस्तानला 2017 मध्ये शांघाय सहकार्य संघटनेचे पूर्ण सदस्यत्व देण्यात आले
- (D) भारताला शांघाय सहकार्य संघटनेचे पूर्ण सदस्यत्व नाकारण्यात आले

14. खालीलपैकी कोणत्या संघटनेचा भारत हा एक सभासद आहे ?

- (A) गल्फ सहकार्य संघटना
- (B) शांघाय सहकार्य संघटना
- (C) आग्नेय आशियाई देशांची संघटना
- (D) युरोपीय युनियन

15. Which of the following statements is *not* true ?

- (A) The term 'BRIC' was coined in 2001 Goldman Sachs Report for the then four emerging economies, Brazil, Russia, India, China
- (B) Foreign Ministers of these four countries met for the first time as a group at the margins of UN General Assembly in September 2006
- (C) BRICS countries have held annual summits since 2011
- (D) South Africa entered the group in 2010

16. Arrange these countries in the descending order of the volume of their trade with India :

- (a) Japan
- (b) China
- (c) US
- (d) Russia
- (A) (c), (b), (a), (d)
- (B) (c), (d), (b), (a)
- (C) (b), (c), (d), (a)
- (D) (a), (b), (c), (d)

15. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर नाही ?

- (A) ब्रिक (BRIC) ही संज्ञा तत्कालीन चार उगवत्या अर्थव्यवस्था—ब्राझिल, रशिया, भारत, चीन—यांच्यासाठी 2001 च्या गोल्डमन सॅक्सच्या अहवालात वापरली गेली
- (B) या चार देशांचे परराष्ट्रमंत्री 2006 मध्ये संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेच्या अधिवेशनाच्या बाजूला प्रथम भेटले
- (C) 2011 पासून ब्रिक्स देशांच्या वार्षिक शिखर परिषदा होत आहेत
- (D) 2010 मध्ये दक्षिण आफ्रिका या गटात सामिल झाला

16. पुढील देश भारताशी त्यांच्या व्यापाराच्या मात्रेच्या उतरत्या क्रमाने मांडा :

- (a) जपान
- (b) चीन
- (c) अमेरिका
- (d) रशिया
- (A) (c), (b), (a), (d)
- (B) (c), (d), (b), (a)
- (C) (b), (c), (d), (a)
- (D) (a), (b), (c), (d)

17. Kaladan Multimodal transport project is a part of India's Look East Policy. Which country is India's partner in this project ? (A) Myanmar (B) Bangladesh (C) Nepal (D) Bhutan	17. कलादान मल्टिमोडल वाहतूक प्रकल्प हा भारताच्या पूर्वाभिमुख परराष्ट्र धोरणाचा एक भाग आहे. या प्रकल्पात कोणता देश भारताचा भागीदार आहे ? (A) म्यानमार (B) बांगलादेश (C) नेपाळ (D) भूतान
18. Trilateral Highway Project is a part of India's Look East Policy. Which two countries are India's partners in this project ? (A) Bangladesh, Myanmar (B) Myanmar, Thailand (C) Bangladesh, Nepal (D) Myanmar, China	18. त्रिपक्षीय महामार्ग प्रकल्प हा भारताच्या पूर्वाभिमुख परराष्ट्र धोरणाचा एक भाग आहे. या प्रकल्पात कोणते दोन देश भारताचे भागीदार आहेत ? (A) बांगलादेश, म्यानमार (B) म्यानमार, थायलंड (C) बांगलादेश, नेपाळ (D) म्यानमार, चीन
19. Which of the following is <i>not</i> true about the "SAGAR"—an initiative of the India ? (A) It is the acronym of "Security and Growth for all in the region" (B) It is a clear, high-level articulation of India's vision for the Indian Ocean (C) It includes deepening economic co-operation in the region (D) It promotes Indian Ocean as a zone of peace	19. खालीलपैकी कोणते विधान भारताच्या 'सागर' या योजनेच्या बाबतीत खरे नाही ? (A) "क्षेत्रातील सर्वांची सुरक्षा आणि वाढ" याचे ते संक्षिप्त रूप आहे (B) हिंदी महासागराविषयीच्या दृष्टीची ती सुस्पष्ट, उच्च-स्तरीय अभिव्यक्ती आहे (C) प्रादेशिक आर्थिक सहकार्य खोलवर रुजवण्याचा त्यात समावेश आहे (D) त्यामध्ये हिंदी महासागराचा शांततेचे क्षेत्र म्हणून पुरस्कार केला आहे

20. Which of the following is *not* a feature of India's nuclear programme ?

- (A) Collaboration with US and Canada in the early period
- (B) Research on Fast Breeder Reactors
- (C) Refusal to sign the Partial Test Ban Treaty
- (D) Two nuclear tests, 1974 and 1998

21. 73rd and 74th constitutional amendment deals with :

- (A) Panchayati Raj System and Urban Local Self Government
- (B) Judicial Review
- (C) Federalism
- (D) Secularism

22. The following formula in the constitution discusses language issues :

- (A) Nehru – Patel formula
- (B) Munshi – Iyengar formula
- (C) Gandhi – Irwin formula
- (D) Ambedkar – Gandhi formula

20. खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य भारताच्या अणु कार्यक्रमाचे वैशिष्ट्य नाही ?

- (A) सुरुवातीच्या काळात अमेरिका आणि कॅनडाबरोबर सहकार्य
- (B) फास्ट ब्रीडर अणुभट्यांवर संशोधन
- (C) मर्यादित चाचणी बंदी करार
- (D) 1974 आणि 1998 मध्ये दोन अणुचाचण्या

21. 73व्या आणि 74व्या घटनादुरुस्तीत पुढील गोष्टींचा विचार आहे :

- (A) पंचायत राज व्यवस्था आणि नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था
- (B) न्यायिक पुनर्विलोकन
- (C) संघराज्यवाद
- (D) धर्मनिरपेक्षता

22. घटनेतील पुढील सूत्रांत भाषाविषयक प्रश्नांचा विचार आहे :

- (A) नेहरू – पटेल सूत्र
- (B) मुन्शी – अय्यंगार सूत्र
- (C) गांधी – आयर्विन सूत्र
- (D) आंबेडकर – गांधी सूत्र

23. Which of the following is <i>not</i> the feature of Rule of Law ? (A) Supremacy of law (B) Independent judiciary (C) Restrictions on the exercise of discretionary power (D) Dictatorial leadership	23. खालीलपैकी कोणते कायद्याचे राज्य या कल्पनेचे वैशिष्ट्य नाही ? (A) कायद्याची सर्वोच्चता (B) न्यायालयांचे स्वातंत्र्य (C) स्वेच्छाधीन अधिकारांच्या वापरावर मर्यादा (D) हुकूमशाही नेतृत्व
24. Eighth schedule of the constitution includes the list of : (A) Official religions (B) Castes (C) Ethnicities (D) Official languages	24. घटनेच्या आठव्या परिशिष्टात पुढीलपैकी कशाची यादी आहे ? (A) अधिकृत धर्म (B) जाती (C) वांशिक गट (D) अधिकृत भाषा
25. Who presented the objectives resolution in the Constituent Assembly of India ? (A) Mahatma Gandhi (B) Sardar Patel (C) B. R. Ambedkar (D) Jawaharlal Nehru	25. खालीलपैकी कोणी भारताच्या घटनासमितीच्या उद्दिष्टांचा ठराव मांडला ? (A) महात्मा गांधी (B) सरदार पटेल (C) बी. आर. आंबेडकर (D) जवाहरलाल नेहरू
26. Which of the following is <i>not</i> a Directive Principle of State Policy ? (A) Equitable redistribution of resources (B) Uniform Civil Code (C) Panchayati Raj System (D) Affirmative Action	26. खालीलपैकी कोणते राज्यघटनेचे मार्गदर्शक तत्त्व नाही ? (A) संसाधनांचे समन्यायी फेरवाटप (B) समान नागरी कायदा (C) पंचायती राज व्यवस्था (D) सकारात्मक कृती

27. Preamble of the Indian Constitution is written in the name of of India. (A) Judiciary (B) People of India (C) Legislature (D) President	27. भारताच्या घटनेचे प्रास्ताविकतात खालीलपैकी यांच्या नावे लिहिलेले आहे : (A) न्याय व्यवस्था (B) भारताचे लोक (C) कायदेमंडळ (D) राष्ट्रपती
28. Lok Sabha, Rajya Sabha and President are part of of India. (A) Parliament (B) Judiciary (C) Executive (D) Panchayati Raj	28. लोकसभा, राज्यसभा आणि राष्ट्रपती हे भारताच्या चे घटक आहेत. (A) संसद (B) न्यायालये (C) कार्यकारी मंडळ (D) पंचायती राज
29. Which of the following patterns of representation is <i>not</i> provided for in the Indian Constitution ? (A) Teachers' constituency (B) Graduates constituency (C) Nominated members (D) Religious constituency	29. खालीलपैकी कोणत्या स्वरूपाचे प्रतिनिधित्व भारतीय घटनेत दिसत नाही ? (A) शिक्षक मतदारसंघ (B) पदवीधर मतदारसंघ (C) नामनिर्देशित सभासद (D) धार्मिक मतदारसंघ
30. was the Speaker of 16th Lok Sabha. (A) Meera Kumar (B) GMC Balyogi (C) Sumitra Mahajan (D) Nirmala Sitaraman	30. या 16व्या लोकसभेच्या अध्यक्ष होत्या. (A) मीरा कुमार (B) जीएमसी बालयोगी (C) सुमित्रा महाजन (D) निर्मला सीतारामन

31. Which of the following states was <i>not</i> created in the year 2000 ? (A) Chhattisgarh (B) Mizoram (C) Jharkhand (D) Uttarakhand	31. खालीलपैकी कोणते राज्य सन 2000 मध्ये निर्माण झालेले नाही ? (A) छत्तीसगड (B) मिझोराम (C) झारखंड (D) उत्तराखंड
32. Government of Maharashtra appointed the following committee to study regional imbalance : (A) Vijay Kelkar Committee (B) Anil Kakodkar Committee (C) D. N. Dhanagare Committee (D) Raghunath Mashelkar Committee	32. महाराष्ट्र शासनाने प्रादेशिक असमतोलाचा अभ्यास करण्यासाठी पुढील समिती नेमली : (A) विजय केळकर समिती (B) अनिल काकोडकर समिती (C) द. ना. धनागरे समिती (D) रघुनाथ माशेलकर समिती
33. Which of the following was the initial ideology of the Bhartiya Janata Party (BJP) ? (A) Radical Humanism (B) Fabian Socialism (C) Gandhian Socialism (D) Hindutva	33. भारतीय जनता पक्षाची (भाजप) सुरुवातीची विचारसरणी कोणती होती ? (A) मूलग्राही मानवतावाद (B) फेबियन समाजवाद (C) गांधीप्रणित समाजवाद (D) हिंदुत्व

34. Civil Society Group that launched campaign in Delhi in the year 2011 under the leadership of Anna Hajare in 2011 is (A) Narmada Bachao Andolan (B) India Against Corruption (C) Lokpal (D) Delhi Against Corruption	34. 2011 साली दिल्लीत अण्णा हजारे यांच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या आंदोलनाची धुरा या संघटनेकडे होती. (A) नर्मदा बचाव आंदोलन (B) इंडिया अगेन्स्ट करप्शन (C) लोकपाल (D) दिल्ली अगेन्स्ट करप्शन
35. Decentralisation of power to Rural and Urban Local Self Government Institutions is done through the following schedules in the Constitution : (A) 10 and 11 (B) 11 and 12 (C) 6 and 8 (D) 9 and 10	35. ग्रामीण आणि शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे सत्तेचे विकेंद्रीकरण घटनेच्या पुढील अनुसूचीद्वारे झाले आहे : (A) 10 आणि 11 (B) 11 आणि 12 (C) 6 आणि 8 (D) 9 आणि 10
36. Which of the following is <i>not</i> a breakaway faction of the erstwhile Janata Dal ? (A) JD (U) (B) RJD (C) JD (S) (D) BJS	36. खालीलपैकी कोणता पक्ष जनता दलातून फुटून निघालेला गट नाही ? (A) जेडी (यू) (B) आरजेडी (C) जेडी (एस) (D) बीजेएस

37. Political parties were mentioned in the Constitution first by the Amendment. (A) 42nd (B) 52nd (C) 73rd (D) 86th	37. राजकीय पक्षांचा भारतीय राज्यघटनेत पहिल्यांदा या घटनादुरुस्तीमुळे झाला. (A) 42वी (B) 52वी (C) 73वी (D) 86वी
38. UPSC does <i>not</i> recruit candidates by the following method : (A) Direct Recruitment (B) Deputation (C) Transfer (D) Promotion	38. केंद्रीय लोकसेवा आयोग खालीलपैकी कोणत्या पद्धतीने भरती करत नाही ? (A) थेट भरती (B) प्रतिनियुक्ती (C) बदली (D) पदोन्नती
39. National Human Rights Commission (NHRC) was established in the year (A) 1993 (B) 1998 (C) 2003 (D) 2012	39. राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाची स्थापना या वर्षी झाली. (A) 1993 (B) 1998 (C) 2003 (D) 2012
40. The idea of the basic structure of the Constitution was discussed in the : (A) S. R. Bommai Case (B) Golak Nath Case (C) Kesavananda Bharti Case (D) Sajjan Singh Case	40. घटनेच्या पायाभूत संरचनेची चर्चा या खटलात झाली : (A) एस. आर. बोम्मई खटला (B) गोलक नाथ खटला (C) केशवानंद भारती खटला (D) सज्जन सिंह खटला

41. Who among the following argued in favour of and emphasized the need to employ the concept of ecology ?
 (A) John M. Gous
 (B) Henri Fayol
 (C) Max Weber
 (D) Elton Mayo
42. Match the List I (Theories) with List II (Arguments) and select the *correct* answer from the codes given below :

List I
(Theories)

- (a) Decision-making theory
 (b) Scientific management theory
 (c) Human relations theory
 (d) Rational choice theory

List II
(Arguments)

- (1) producing organized knowledge about worker and management
 (2) participative management
 (3) questions hegemony of bureaucracy and views humans as intelligent, self-interested
 (4) involves three stage process of intelligence, activity and choice activity

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
 (A) (3) (2) (1) (4)
 (B) (2) (3) (4) (1)
 (C) (1) (4) (2) (3)
 (D) (4) (1) (2) (3)

41. खालीलपैकी कुणी पर्यावरणशास्त्राच्या संकल्पनेचे उपयोजन करण्याच्या गरजेवर भर दिला ?
 (A) जॉन एम्. गाउस
 (B) हेन्री फेयोल
 (C) मॅक्स वेबर
 (D) एल्टन मेयो
42. यादी I (सिद्धांत) आणि यादी II (युक्तिवाद) यांची योग्यप्रकारे जुळणी करून खालील संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I
(सिद्धांत)

- (a) निर्णय निर्धारण सिद्धांत
 (b) शास्त्रीय व्यवस्थापन सिद्धांत
 (c) मानवी संबंध सिद्धांत
 (d) विवेकी निवड सिद्धांत

यादी II
(युक्तिवाद)

- (1) कर्मचारी आणि व्यवस्थापन यांच्या संबंधात संघटित ज्ञान निर्माण करणे
 (2) सहभागी व्यवस्थापन
 (3) नोकरशाहीच्या धुरीणत्वाबाबत प्रश्न निर्माण करून मनुष्य हा बुद्धिमान आणि स्वहित दक्ष आहे यावर भर देणे
 (4) बुद्धी, कृती आणि निवड कृती या प्रक्रियांच्या तीन टप्प्यांचा समावेश होतो

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
 (A) (3) (2) (1) (4)
 (B) (2) (3) (4) (1)
 (C) (1) (4) (2) (3)
 (D) (4) (1) (2) (3)

43. Match List I (Authors) with List II (Books) and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

(Authors)

- (a) Chester I. Barnard
- (b) Peter Drucker
- (c) Fred Riggs
- (d) Dwight Waldo

List II

(Books)

- (1) The Ecology of Public Administration
- (2) The Functions of the Executive
- (3) Democracy, Bureaucracy and Hypocrisy
- (4) The Frontiers of Management

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (4) (2) (3) (1)
- (B) (2) (4) (3) (1)
- (C) (2) (4) (1) (3)
- (D) (1) (3) (4) (2)

43. यादी I (लेखक) आणि यादी II (पुस्तके) यांचा योग्य मेळ घालून खालील संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I

(लेखक)

- (a) चेस्टर आय्. बर्नार्ड
- (b) पीटर ड्रुकर
- (c) फ्रेड रिग्ज्
- (d) ड्वाइट वाल्डो

यादी II

(पुस्तके)

- (1) दि इकॉलॉजी ऑफ पब्लिक अॅडमिनिस्ट्रेशन
- (2) दि फंक्शन्स ऑफ एक्झिक्युटिव्हज्
- (3) डेमोक्रेसी, ब्युरोक्रेसी, हाइपोक्रेसी
- (4) दि फ्रॉन्टिअर्स ऑफ मॅनेजमेंट

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (4) (2) (3) (1)
- (B) (2) (4) (3) (1)
- (C) (2) (4) (1) (3)
- (D) (1) (3) (4) (2)

44. Hawthorne experiments enhanced the importance of :

- (A) Formal organisation
- (B) Informal organisation
- (C) Scientific management of organisation
- (D) Work-wage parity

45. Give the *correct* answer by using the codes given below :

Assertion (A) :

The systems approach is based on the view that organization should be studied as a whole because the behaviour of one part has a considerable impact on the other parts.

Reason (R) :

The systems approach ignores the actions between a system and its environment.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

44. खालीलपैकी कशाचे महत्त्व हॉथोर्न प्रयोगांनी वाढवले ?

- (A) औपचारिक संघटना
- (B) अनौपचारिक संघटना
- (C) संघटनेचे शास्त्रीय व्यवस्थापन
- (D) काम-वेतन समानता

45. खालील संकेतांकांचा वापर करून योग्य पर्याय निवडा :

विधान (A) :

संघटनेचा अभ्यास करताना व्यापक दृष्टिकोनातून करावा, या विचारावर व्यवस्था दृष्टिकोन आधारित आहे, कारण संघटनेच्या एका भागाच्या वर्तनाचा प्रभाव इतर भागांवरही पडत असतो.

कारण (R) :

व्यवस्था दृष्टिकोनाने व्यवस्था आणि तिचे पर्यावरण यांतील परस्पर संबंधांकडे दुर्लक्ष केले आहे.

संकेतांक :

- (A) (A) व (R) हे दोन्ही स्वतंत्रपणे बरोबर असून आणि (R) हे (A) चे बरोबर स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) हे स्वतंत्रपणे बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे स्पष्टीकरण देत नाही
- (C) (A) बरोबर आहे आणि (R) चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे आणि (R) बरोबर आहे

46. Who among the following viewed all organizations as systems of cooperation of human activity and proposed the theory of “contribution-satisfaction-equilibrium” as the basis for individual contribution to organization ? (A) F. W. Taylor (B) Chester I. Bernard (C) L. Urwick (D) L. D. White	46. खालीलपैकी कोणी संघटना म्हणजे, ‘मानवी कामाच्या सहकार्याची व्यवस्था हा मांडून’ व संघटनेचा पाया हा ‘व्यक्तीचे योगदान’ असतो असे सांगून ‘योगदान-समाधान-संतुलन’ हा सिद्धांत मांडला ? (A) एफ्. डब्ल्यू. टेलर (B) चेस्टर आय. बर्नार्ड (C) एल्. ऊर्विक (D) एल्. डी. व्हाईट
47. The origin of public choice approach is generally credited to the works of : (A) Duncan Black (B) William Riker (C) Mansur Olsen (D) Anthony Downs	47. सार्वजनिक निवड दृष्टिकोनाच्या उगमाचे श्रेय खालीलपैकी कोणाच्या लिखाणास जाते ? (A) डंकन ब्लॅक (B) विल्यम रिकर (C) मन्सूर ओल्सन (D) अँथनी डाऊन्स
48. Which one of the following essays is regarded as founding essays of Public Administration ? (A) Management Throughout History (B) Ethics and the Public Service (C) Research in Public Administration (D) The Study of Administration	48. खालील निबंधांपैकी कोणता निबंध लोक-प्रशासनाचा पायाभूत निबंध समजला जातो ? (A) इतिहासातील व्यवस्थापन (B) नीतिशास्त्र आणि लोकसेवा (C) लोकप्रशासनातील संशोधन (D) प्रशासनाचा अभ्यास

49. Who defined administration as domination or exercise of authority while most others defined it as service or performance of duty ?

- (A) Claus Offe
- (B) Karl Marx
- (C) Robert Michels
- (D) Max Weber

50. Match List I (Theorists) with List II (Theories) and select the *correct* answer from the codes given below :

List I
(Theorists)

- (a) Elton Mayo
- (b) F. W. Taylor
- (c) Henri Fayol
- (d) Herbert Simon

List II
(Theories)

- (1) Scientific Management theory
- (2) Decision-making theory
- (3) Neo-classical theory
- (4) Administrative theory

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (3) (2) (4)
- (B) (1) (4) (3) (2)
- (C) (3) (1) (4) (2)
- (D) (4) (2) (3) (1)

49. प्रशासन म्हणजे 'वर्चस्व किंवा अधिकार गाजवणे' अशी व्याख्या कोणी मांडली आहे, तर इतरांनी प्रशासन म्हणजे 'सेवा किंवा कर्तव्यपालन असे म्हटले आहे' ?

- (A) क्लॉज ऑफे
- (B) कार्ल मार्क्स
- (C) रॉबर्ट मिचेल्स
- (D) मॅक्स वेबर

50. यादी I (सिद्धांतक) आणि यादी II (सिद्धांत) यांची योग्यप्रकारे जुळणी करून खालील संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I
(सिद्धांतक)

- (a) एल्टन मेयो
- (b) एफ. डब्ल्यू. टेलर
- (c) हेन्री फेयॉल
- (d) हर्बर्ट सायमन

यादी II
(सिद्धांत)

- (1) व्यवस्थापनाचा शास्त्रीय सिद्धांत
- (2) निर्णय निर्धारण सिद्धांत
- (3) नव अभिजात सिद्धांत
- (4) प्रशासकीय सिद्धांत

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (3) (2) (4)
- (B) (1) (4) (3) (2)
- (C) (3) (1) (4) (2)
- (D) (4) (2) (3) (1)

51. The National Institution for Transforming India (NITI) Aayog is :

- (A) a statutory body
- (B) an executive body
- (C) a constitutional body
- (D) an advisory body

52. Which one of the following indicators is identified by the United Nations as the governance indicator for sustainable development ?

- (A) Drinking water
- (B) Corruption
- (C) Literacy
- (D) Mortality

53. Judiciary ensures accountability of administration through :

- (a) Curbing arbitrariness of administrative agencies
- (b) Safeguarding the rights and liberty of the citizens
- (c) Declaring ultra vires the acts of administration if they exceed their jurisdiction

Codes :

- (A) (a) and (c)
- (B) (a) and (b)
- (C) (a), (b) and (c)
- (D) (b) and (c)

51. द नॅशनल इन्स्टीट्यूशन फॉर ट्रान्सफॉर्मिंग इंडिया (नीती) आयोग ही एक आहे.

- (A) कायद्यात्मक संस्था
- (B) कार्यकारी संस्था
- (C) घटनात्मक संस्था
- (D) सल्लागार संस्था

52. खालील निर्देशकांपैकी कोणते संयुक्त राष्ट्रांनी शाश्वत विकासासाठीचे शासकता निर्देशक म्हणून निश्चित केले आहे ?

- (A) पेय जल
- (B) भ्रष्टाचार
- (C) साक्षरता
- (D) मृत्युप्रमाण

53. न्यायालय प्रशासनाचे उत्तरदायित्व याद्वारे सुनिश्चित करते.

- (a) प्रशासकीय अधिकरणाच्या मनमानीस पायबंद घालून
- (b) नागरिकांच्या हक्क आणि स्वातंत्र्याची दक्षता घेऊन
- (c) जर त्यांनी त्यांची कार्यक्षमता ओलांडली तर प्रशासकीय कृती बेकायदेशीर घोषित करणे

संकेतांक :

- (A) (a) आणि (c)
- (B) (a) आणि (b)
- (C) (a), (b) आणि (c)
- (D) (b) आणि (c)

54. Which one of the following is *not* a means of popular control over public administration in India ?

- (A) Election
- (B) Public hearings
- (C) Public opinion
- (D) Financial audit

55. Legislative control over Indian public administration is in form of :

- (A) External control
- (B) Internal control
- (C) Popular control
- (D) Direct control

56. National Rural Health Mission (2005) is mandated to strengthen public health systems in the States and Union Territories by :

- (a) augmentation of health infrastructure
- (b) increasing human resources
- (c) mainstreaming of AYUSH
- (d) providing mobile medical units

Codes :

- (A) (a) and (b)
- (B) (c) and (d)
- (C) (b) and (d)
- (D) (a), (b), (c) and (d)

54. भारतातील लोकप्रशासनावरील जन नियंत्रणाचे खालील कोणते एक साधन **नाही** ?

- (A) निवडणुका
- (B) जन सुनावणी
- (C) जनमत
- (D) आर्थिक अंकेक्षण

55. भारतातील लोकप्रशासनावरील कायदेमंडळाचे नियंत्रण हे च्या रूपात आहे.

- (A) बाह्य नियंत्रण
- (B) अंतर्गत नियंत्रण
- (C) जन नियंत्रण
- (D) प्रत्यक्ष नियंत्रण

56. राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेशातील सार्वजनिक आरोग्य व्यवस्थेस बळकटी देण्याचे काम कसे केले जाते ?

- (a) आरोग्य विषयक पायाभूत सुविधा वाढवून
- (b) मानवी संसाधने वृद्धिंगत करून
- (c) आयुष (AYUSH) ला मुख्य प्रवाहा आणून
- (d) फिरते वैद्यकीय घटक प्रदान करून

संकेतांक :

- (A) (a) आणि (b)
- (B) (c) आणि (d)
- (C) (b) आणि (d)
- (D) (a), (b), (c) आणि (d)

57. The Right to Free and Compulsory Education Policy of 2009 does *not* provide for :

- (A) Non-justiciable right to all children between the ages of 6-14 years
- (B) Free and compulsory education
- (C) Education of equitable quality
- (D) Maintaining pupil teacher ratio norms and standards

58. Credit linked subsidy for economically weaker section on the housing loans is provided under :

- (A) Indira Awas Yojna
- (B) Pradhan Mantri Awas Yojna
- (C) Rajiv Awas Yojna
- (D) Atal Mission

57. सन् 2009 चे मुक्त आणि अनिवार्य शैक्षणिक धोरण हा अधिकार प्रदान करित नाही :

- (A) सहा ते चौदा वयोगटातील सर्व मुलांचे हक्क अ-न्याय आहेत
- (B) मुक्त आणि अनिवार्य शिक्षण
- (C) शिक्षणाची समान गुणवत्ता
- (D) विद्यार्थी शिक्षक गुणोत्तरांशी संबंधित निकष आणि मानांकनाचे पालन करणे

58. गृहकर्जावर आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी पतपुरवठ्या संबंधित अनुदान खाली दिले जाते.

- (A) इंदिरा आवास योजना
- (B) प्रधान मंत्री आवास योजना
- (C) राजीव आवास योजना
- (D) अटल अभियान

59. Issues and challenges of participatory development paradigm in India are :

- (a) Poor development governance
- (b) Poor involvement of civil society organisations in the development process
- (c) Effective democratic decentralization

Codes :

- (A) (a), (b) and (c)
- (B) (b) and (c)
- (C) (a) and (b)
- (D) (a) and (c)

60. E-governance is an instrument of achieving good governance because it :

- (a) improves efficiency and economy
- (b) enhances citizens government interface
- (c) improves decision-making
- (d) increases transparency in government operations

Codes :

- (A) (a) and (b)
- (B) (b) and (c)
- (C) (c) and (d)
- (D) (a), (b), (c) and (d)

59. भारतातील सहभागिता विकासाच्या बृहतप्रतिमानाचे हे मुद्दे आणि आव्हाने आहेत :

- (a) कमकुवत विकास शासकता
- (b) विकास प्रक्रियेत नागरी समाज संघटनांची खराब भागीदारी
- (c) प्रभावी लोकशाही विकेंद्रीकरण

संकेतांक :

- (A) (a), (b) आणि (c)
- (B) (b) आणि (c)
- (C) (a) आणि (b)
- (D) (a) आणि (c)

60. सुशासकता साध्य करण्याचे ई-शासकता हे एक साधन आहे कारण त्यामुळे :

- (a) कार्यक्षमता आणि काटकसर सुधारते
- (b) नागरिक-शासनांतर्गत देवाणघेवाण वृद्धिंगत होते
- (c) निर्णय-निर्धारण सुधारते
- (d) शासनातील कामकाजात पारदर्शकता वाढते

संकेतांक :

- (A) (a) आणि (b)
- (B) (b) आणि (c)
- (C) (c) आणि (d)
- (D) (a), (b), (c) आणि (d)

61. The idea of deconstruction is associated with

- (A) Jacques Derrida
- (B) Saussure
- (C) Heidegger
- (D) Frankfurt School

62. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes :

List I

- (a) Freedom
- (b) Toleration
- (c) Positive liberty
- (d) Negative liberty

List II

- (1) An essential pre-condition for harmony and social stability
- (2) Property of will
- (3) Minimal state
- (4) Being one's own master

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (4) (1) (2)
- (B) (2) (1) (4) (3)
- (C) (4) (2) (3) (1)
- (D) (1) (3) (2) (4)

63. Critical theory proposes to create

- (A) Egalitarian society
- (B) Counter culture
- (C) A level playing field
- (D) Free market society

61. विरचनेची कल्पना शी संबंधित आहे.

- (A) जॅक देरिदा
- (B) सोस्यूर
- (C) हायडेगर
- (D) फ्रँकफर्ट स्कूल

62. यादी I यादी II शी जुळवा आणि खालील संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I

- (a) स्वातंत्र्य
- (b) सहिष्णुता
- (c) सकारात्मक स्वातंत्र्य
- (d) नकारात्मक स्वातंत्र्य

यादी II

- (1) सलोखा आणि सामाजिक स्थैर्याची आवश्यक पूर्व अट
- (2) इच्छेचा गुणधर्म
- (3) कमीत कमी राज्य
- (4) स्वतःच स्वतःचा मालक

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (4) (1) (2)
- (B) (2) (1) (4) (3)
- (C) (4) (2) (3) (1)
- (D) (1) (3) (2) (4)

63. टीकावादी सिद्धांताच्या हेतू ची निर्मिती करणे हा आहे.

- (A) समतावादी समाज
- (B) प्रतिसंस्कृती
- (C) समान संधीचे क्षेत्र
- (D) खुली बाजारपेठ असलेला समाज

64. According to Habermas, modern capitalists systems have a tendency to develop one of the following identity :

- (A) Legitimation deficit
- (B) Democratic deficit
- (C) Consensus deficit
- (D) Communication deficit

65. The philosophy of natural rights had depended on :

- (A) Ethical theory
- (B) Political self-consciousness
- (C) Authority rationalism
- (D) Revolutionary era

66. A well known feminist slogan is that, the personal is :

- (A) Liberating
- (B) Unacceptable
- (C) Political
- (D) Conflictual

64. हाबरमासच्या मते, आधुनिक भांडवलशाही व्यवस्थेची खालीलपैकी एका प्रवृत्तीचा विकास करण्याची वृत्ती आहे. ती प्रवृत्ती ओळखा :

- (A) अधिमान्यतेची कमतरता
- (B) लोकशाहीची कमतरता
- (C) सहमतीची कमतरता
- (D) संज्ञापनाची कमतरता

65. राष्ट्रीय अधिकाराचे तत्त्वज्ञान कशावर अवलंबून होते ?

- (A) नैतिक सिद्धांत
- (B) राजकीय स्व:जाणीव
- (C) विवेकवादाची अधिसत्ता
- (D) क्रांतिकारी युग

66. लोकप्रिय स्त्रीवादी घोषवाक्य पुढीलप्रमाणे आहे, खाजगी म्हणजे :

- (A) बंधनमुक्त
- (B) अस्वीकारार्ह
- (C) राजकीय
- (D) विवादात्मक

67. Match List I with List II and give the *correct* answer from the codes :

List I

(Equality)

- (a) Equal
- (b) Uniformity
- (c) Formal equality
- (d) Equality of outcomes

List II

(Related Ideas)

- (1) Eradicating special privileges
- (2) Most vital form of equality
- (3) Regimentation and social engineering
- (4) Identical physical characteristics

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (4) (1) (2)
- (B) (3) (1) (2) (4)
- (C) (4) (2) (3) (1)
- (D) (4) (3) (1) (2)

67. यादी I यादी II शी जुळवा आणि योग्य उत्तर खालील संकेतांकातून निवडा :

यादी I

(समता)

- (a) समान
- (b) एकसारखेपणा
- (c) औपचारिक समता
- (d) समतेची फलश्रुती

यादी II

(संबंधित संकल्पना)

- (1) विशेषाधिकारांचे निर्मूलन
- (2) सर्वात महत्त्वाचा समतेचा प्रकार
- (3) कठोर राजकीय शिस्त आणि सामाजिक अभियांत्रिकीकरण
- (4) एकसारखी भौतिक लक्षणे

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (4) (1) (2)
- (B) (3) (1) (2) (4)
- (C) (4) (2) (3) (1)
- (D) (4) (3) (1) (2)

68. 'Foundational equality' means : (A) Being born equal and of equal moral worth (B) One person, one vote (C) Having same chance to rise and fall in society (D) Equal opportunity to develop unequal skills and abilities 69. Which one of the following political ideologies has longer history ? (A) Marxism (B) Socialism (C) Liberalism (D) Feminism 70. For which one of the following principles, Locke has been criticized for not explaining adequately ? (A) Property (B) Consent (C) Tolerance (D) Rule of law 71. Which one of the following pairs is <i>not</i> correctly matched ? (A) Michel Foucault : Power as capillary (B) Karl Marx : Power as means of exploitation (C) Hannah Arendt : Power as collective work (D) Steven Lukes : Power as means of repression	68. पायारूप समता म्हणजे : (A) जन्मतः समानता आणि नैतिक समता मूल्य (B) एक व्यक्ती एक मत (C) समाजात समान उन्नतीची व अवनतीची संधी (D) असमान कौशल्ये आणि क्षमतांच्या विकासाची समान संधी 69. खालीलपैकी कोणत्या राजकीय विचारप्रणालीत दीर्घ इतिहास आहे ? (A) मार्क्सवाद (B) समाजवाद (C) उदारमतवाद (D) स्त्रीवाद 70. लॉकने खालीलपैकी कोणत्या तत्त्वाचे पुरेसे स्पष्टीकरण केले नाही, अशी त्यांच्यावरती टीका करण्यात आली ? (A) संपत्ती (B) संमती (C) सहिष्णुता (D) कायद्याचे राज्य 71. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य जुळली नाही ? (A) मिशेल फुको : क्षमता म्हणजे सत्ता (B) कार्ल मार्क्स : शोषणाचे साधन म्हणजे सत्ता (C) हॅना अरेंट : सामूहिक काम म्हणजे सत्ता (D) स्टीव्हन लुक्स : दडपणूक म्हणजे सत्ता

72. Give the *correct* answer using the codes given below :

- (a) Plato's book 'Republic' deals with Idealism
- (b) Plato's book 'Laws' deals with Realism
- (c) Plato's book 'Republic' deals with Realism
- (d) Plato's book 'Laws' deals with Idealism

Codes :

- (A) (a) is correct but (b) is incorrect
- (B) (b) is correct but (a) is incorrect
- (C) (c) and (d) are correct
- (D) (a) and (b) are correct

73. Which of the following pairs is *not* correct ?

- (A) J. S. Mill — Modern Liberalism
- (B) Aristotle — New Liberalism
- (C) John Rawls — Theory of Justice
- (D) Mao Zedong — Socialist or Class War Stage

74. Which of the following pairs is *not* correct ?

- (A) Hegel — Idea of Spirit
- (B) Plato — Ideas or Forms
- (C) Machiavelli — Modern Constitutionalism
- (D) Mao — Real Will

72. खालील संकेतांकाचा उपयोग करून उत्तर द्या :

- (a) प्लेटोचे 'रिपब्लिक' हे पुस्तक आदर्शवादाशी संबंधित आहे
- (b) प्लेटोचे 'लॉज' हे पुस्तक वास्तवादाशी संबंधित आहे
- (c) प्लेटोचे 'रिपब्लिक' हे पुस्तक वास्तवादाशी संबंधित आहे
- (d) प्लेटोचे 'लॉज' हे पुस्तक आदर्शवादाशी संबंधित आहे

संकेतांक :

- (A) (a) बरोबर आहे परंतु (b) चूक आहे
- (B) (b) बरोबर आहे परंतु (a) चूक आहे
- (C) (c) आणि (d) हे बरोबर आहेत
- (D) (a) आणि (b) बरोबर आहेत

73. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळली नाही ?

- (A) जे.एस. मिल — आधुनिक उदारमतवाद
- (B) अरिस्टॉटल — नव उदारमतवाद
- (C) जॉन रॉल्स — न्यायाचा सिद्धांत
- (D) माओ झेडॉंग — समाजवाद किंवा वर्गयुद्धाचा टप्पा

74. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळली नाही ?

- (A) हेगेल — विश्वचेतना
- (B) प्लेटो — आयडियाज किंवा फॉर्मस् (संकल्पना)
- (C) मॅकिएव्हेली — आधुनिक घटनावाद
- (D) माओ — सत्संकल्प

75. Rawls' principle of distributive justice is based on the notion of : (A) Desertion (B) Difference principle (C) Equality (D) Entitlement	75. रॉल्सचे 'वितरणात्मक न्याय' हे तत्त्व कोणत्या संकल्पनेवर आधारलेले आहे ? (A) त्याग (B) फरकाचे तत्त्व (C) समानता (D) हक्क
76. The idea of social contract has been recently revived under a new form by : (A) Gramsci (B) Rawls (C) Oakshott (D) Hannah Arendt	76. नवीन स्वरूपाच्या आधारे सामाजिक करार सिद्धान्ताची अलिकडील टीका यानी केली : (A) ग्रामशी (B) रॉल्स (C) ऑकशॉट (D) हॅना आरंट
77. Who among the following favoured qualification as the basis for right to vote ? (A) J. Bentham (B) J. S. Mill (C) T. H. Green (D) E. Barker	77. खालीलपैकी कोणी मतदानाच्या हक्कासाठी गुणवत्ता हा आधार असावा असे मानले ? (A) जे. बेंथॅम (B) जे. एस. मिल (C) टी. एच. ग्रीन (D) ई. बार्कर
78. The theory of social contract primarily seeks (A) to explore the historical origin of the state (B) to explain the basis of political obligation (C) to justify the status quo (D) to bring out a radical transformation of society by revolution	78. सामाजिक करार सिद्धांताचा मुख्य उद्देश हे आहे. (A) राज्यसंस्थेचा उगम शोधणे (B) राजकीय बांधिलकीचा आधार स्पष्ट करणे (C) 'जैसे थे' स्थितीचे समर्थन करणे (D) क्रांतीच्या मार्गे सामाजात आमूलाग्र परिवर्तन घडवून आणणे

<p>79. Who said, 'the minimal state is the most extensive state that can be justified, any state more extensive violates peoples rights' ?</p> <p>(A) Robert Nozick
(B) Hayek
(C) Michael Sandel
(D) John Rawls</p> <p>80. The idea of social contract has been recently revived under a new form by :</p> <p>(A) Nozick
(B) Rawls
(C) Oakshott
(D) Gramsci</p> <p>81. Find the <i>incorrect</i> statement :</p> <p>(A) Sri Aurobindo was a revolutionary leader
(B) Mahatma Gandhi's Satyagraha was meant also for heart transformation of the opponent
(C) Periyar promoted rationalism, self-respect and women's rights
(D) V.D. Savarkar was the champion of composite nationalism</p> <p>82. Who believed that the aggregate of the four, body, mind, heart and soul is the individual ?</p> <p>(A) B. G. Tilak
(B) Rabindranath Tagore
(C) Deendayal Upadhyaya
(D) M. N. Roy</p> | <p>79. कमीत कमी राज्य हेच समर्थन करता येण्यासारखे कमाल राज्य आहे, यापेक्षा अधिक व्यापक राज्य लोकांच्या हक्कांचे उल्लंघन करते, असे विधान कोणी केले आहे ?</p> <p>(A) रॉबर्ट नॉझिक
(B) हायेक
(C) मिचेल सॅन्डल
(D) जॉन रॉल्स</p> <p>80. अलिकडील काळात सामाजिक कराराच्या सिद्धांताची कल्पना नव्या स्वरूपात कोणी पुनरुज्जीवित केली ?</p> <p>(A) नोझिक
(B) रॉल्स
(C) ऑकशॉट
(D) ग्रामशी</p> <p>81. खालीलपैकी अयोग्य विधान ओळखा :</p> <p>(A) श्री अरबिंदो हे क्रांतिकारी नेते होते
(B) महात्मा गांधींच्या सत्याग्रहाचा उद्देश विरोधकाचे हृदय परिवर्तन हाही होता
(C) पेरियारांनी विवेकवाद, स्वाभिमान आणि स्त्रियांचे हक्क यांचा पुरस्कार केला
(D) वि. दा. सावरकर हे संमिश्र राष्ट्रवादाचे पुरस्कर्ते होते</p> <p>82. व्यक्ती म्हणजे शरीर, मन, हृदय आणि आत्मा यांचा समुच्चय आहे, असे कोणी म्हटले आहे ?</p> <p>(A) बि. जी. टिळक
(B) रबिंद्रनाथ टागोर
(C) दिनदयाल उपाध्याय
(D) एम. एन. रॉय</p> |
|--|--|

83. According to Deendayal Upadhyaya which are four elements of nation ?

- (A) People who treat their country as mother, Common History, Common Language, Dharma
- (B) Desire to live together, Motherland, Common heritage, Common language
- (C) People who treat their country as mother, Desire to live together, Dharma, Ideal and Values of life
- (D) Desire to live together, Common language, Common History, Dharma

84. Match the pairs using the codes given below :

List I

- (a) M. K. Gandhi
- (b) M. N. Roy
- (c) V. D. Savarkar
- (d) Deendayal Upadhyaya

List II

- (1) Hinduism
- (2) Radical Humanism
- (3) Composite Nationalism
- (4) Integral Humanism

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (1) (4)
- (B) (2) (3) (4) (1)
- (C) (4) (1) (3) (2)
- (D) (1) (4) (2) (3)

83. दिनदयाल उपाध्याय यांच्या मते राष्ट्राचे कोणते चार घटक आहेत ?

- (A) आपल्या देशाला मातृभूमी मानणारे लोक, सामाईक इतिहास, सामाईक भाषा, धर्म
- (B) एकत्र राहण्याची इच्छा, मातृभूमी, सामाईक वारसा, सामाईक भाषा
- (C) आपल्या देशाला मातृभूमी मानणारे लोक, एकत्र राहण्याची इच्छा, धर्म जीवनाची आदर्श व मूल्य
- (D) एकत्र राहण्याची इच्छा, सामाईक भाषा, सामाईक इतिहास, धर्म

84. खाली दिलेल्या संकेतांकाचा वापर करून योग्य जोड्या जुळवा :

यादी I

- (a) एम. के. गांधी
- (b) एम. एन. रॉय
- (c) वि. दा. सावरकर
- (d) दिनदयाल उपाध्याय

यादी II

- (1) हिंदुत्ववाद
- (2) मुलगाही मानवतावाद
- (3) संमिश्र राष्ट्रवाद
- (4) एकात्म मानवतावाद

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (1) (4)
- (B) (2) (3) (4) (1)
- (C) (4) (1) (3) (2)
- (D) (1) (4) (2) (3)

85. Who wrote the book 'The High Caste Hindu Women' ?

- (A) Periyar
- (B) Pandita Ramabai
- (C) B. G. Tilak
- (D) M. K. Gandhi

86. Why did Pandita Ramabai founded Arya Mahila Samaj ?

- (A) To ameliorate the downtrodden women
- (B) To give assistance to the widows
- (C) To prevent child marriages
- (D) To promote women's education and deliverance from the oppression of child marriage

87. Aurobindo's ideas of revolution were based on certain philosophical and spiritual foundations such as :

- (a) Sachchidananda or the supreme reality
- (b) Supermind or truth consciousness
- (c) Evolution as means of liberating consciousness
- (d) Autonomous mind

Codes :

- (A) (a), (c) and (d)
- (B) (b) and (c)
- (C) (a) and (d)
- (D) (a), (b) and (c)

85. 'द हाय कास्ट हिंदू वुमन', हे पुस्तक कोणी लिहिली ?

- (A) पेरियार
- (B) पंडिता रमाबाई
- (C) बी. जी. टिळक
- (D) एम. के. गांधी

86. पंडिता रमाबाई यांनी आर्य महिला समाजाची स्थापना का केली ?

- (A) तळागाळातील स्त्रियांच्या उन्नतीसाठी
- (B) विधवांना मदत करण्यासाठी
- (C) बाल विवाहाला प्रतिबंध करण्यासाठी
- (D) स्त्रियांना शिक्षण देणे आणि बाल विवाहातून होणाऱ्या अत्याचारापासून मुक्ती मिळण्यासाठी

87. अरबिंदोचे क्रांतिविषयक विचार हे खालील काही तत्त्ववैचारिक आणि आध्यात्मिक आधारावर उभे आहेत :

- (a) सच्चिदानंद किंवा सर्वोच्च सत्य
- (b) मनाचे श्रेष्ठत्व किंवा सत्याची जाणीव
- (c) जाणिवेच्या मुक्तीची उत्क्रांती
- (d) स्वायत्त मन

संकेतांक :

- (A) (a), (c) आणि (d)
- (B) (b) आणि (c)
- (C) (a) आणि (d)
- (D) (a), (b) आणि (c)

88. Mohammed Iqbal's ideas can be summarized as :

- (a) Quest for idealized theocratic but modern state
- (b) Viewing man at the centre of the scheme of things
- (c) Believed man to be in charge of dynamism and action
- (d) Believed in God's suzerainty as the provider, the benefactor, the judge, the guide and the beautiful

Codes :

- (A) (a), (b) and (c)
- (B) (b), (c) and (d)
- (C) (c) and (d)
- (D) (a) and (d)

89. Who among the following was an early central figure in Vedantic nationalist conceptualization against British rule ?

- (A) Bankim Chandra
- (B) Vivekananda
- (C) Dayanand Saraswati
- (D) Rabindranath Tagore

88. मोहम्मद इक्बाल यांचे विचार खालीलप्रमाणे सारांश रूपाने मांडता येतील :

- (a) आदर्श अशा धर्माधिष्ठीत पण आधुनिक राज्याचा शोध
- (b) मनुष्याला केंद्रस्थानी भूमिका
- (c) मनुष्य हाच गतिशील व कृतिशील असण्याबाबतचा विश्वास
- (d) परमेश्वराच्या सर्वोच्च स्थानाबद्दल परमेश्वरच कर्ता, साहाय्यकारी, मार्गदर्शक, न्यायाधीश असण्याबाबतचा विश्वास

संकेतांक :

- (A) (a), (b) आणि (c)
- (B) (b), (c) आणि (d)
- (C) (c) आणि (d)
- (D) (a) आणि (d)

89. ब्रिटीश सरकारच्या विरोधात राष्ट्रवादाची वेदांताच्या स्वरूपात संकल्पना मांडलेली महत्त्वाची व्यक्ती कोण ?

- (A) बंकीमचंद्र
- (B) विवेकानंद
- (C) दयानंद सरस्वती
- (D) रविंद्रनाथ टागोर

90. Which one of the following options was *not* a part of M. N. Roy's 'four classes' framework in Indian context ?

- (A) The bourgeoisie
- (B) Proletariat
- (C) Intellectual
- (D) Peasantry

91. Match the pairs using the codes given below :

List I

- (a) Political party
- (b) Civil society campaign
- (c) NGO
- (d) Interest group

List II

- (1) All India Kisan Sabha
- (2) Save the Smile Foundation
- (3) Trinamool Congress
- (4) Anna Hazare's agitation for Lokpal

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (4) (2) (1)
- (B) (2) (1) (4) (3)
- (C) (1) (2) (3) (4)
- (D) (2) (3) (4) (1)

90. एम. एन. रॉय यांच्या भारताच्या संदर्भातील चार वर्गांच्या चौकटीत खालीलपैकी कशाचा समावेश होत नाही ?

- (A) बुज्वा
- (B) कामगार वर्ग
- (C) बुद्धिजीवी वर्ग
- (D) शेतकरी वर्ग

91. खालील संकेतांकाचा वापर करून योग्य जोड्या जुळवा :

यादी I

- (a) राजकीय पक्ष
- (b) नागरी समाज अभियान
- (c) गैर-सरकारी संघटना
- (d) हितसंबंधी गट

यादी II

- (1) अखिल भारतीय किसान सभा
- (2) सेव द स्माईल फाऊंडेशन
- (3) तृणमूल काँग्रेस
- (4) आण्णा हजारेचे लोकपाल अभियान

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (4) (2) (1)
- (B) (2) (1) (4) (3)
- (C) (1) (2) (3) (4)
- (D) (2) (3) (4) (1)

92. Choose the *incorrect* statement :

- (A) Nationalism was the ideological impetus that over the century transformed Europe
- (B) Nationalism paved the way to foreign domination
- (C) In nationalism nation is viewed with pride and respect
- (D) French revolution initiated the movement towards the modern nation-state

93. Who is the author of the book, "Imagined Communities", in which the issue of nationalism is discussed ?

- (A) Ernest Gellner
- (B) Benedict Anderson
- (C) Anthony Smith
- (D) Steven Grosby

94. Mozambique was the colony of which imperial power ?

- (A) Portugal
- (B) Spain
- (C) Holland
- (D) Great Britain

92. खालीलपैकी **अयोग्य** विधान ओळखा :

- (A) राष्ट्रवाद ही अशी तत्त्वप्रणाली आहे, ज्यामुळे एका शतकात, युरोपमध्ये स्थित्यंतरे घडून आली
- (B) राष्ट्रवादामुळे परकीय सत्तेच्या वर्चस्वाला सुरुवात झाली
- (C) राष्ट्रवादामध्ये राष्ट्राकडे, 'अभिमान व आदर' या दृष्टिकोनातून पाहिले जाते
- (D) आधुनिक राष्ट्र-राज्याच्या चळवळीला फ्रेंच राज्यक्रांतीमुळे सुरुवात झाली

93. राष्ट्रवादाची चर्चा करणारे "इमेजिन्ड कम्युनिटीज्" हे पुस्तक कोणी लिहिले ?

- (A) अर्नेस्ट गेलनर
- (B) बेनेडिक्ट अँडरसन
- (C) अँथनी स्मिथ
- (D) स्टीवन ग्रॉसबी

94. मोझांबिक हे कोणत्या साम्राज्यवादी सत्तेची वसाहत होते ?

- (A) पोर्तुगाल
- (B) स्पेन
- (C) हॉलंड
- (D) ग्रेट ब्रिटन

95. In which of the following states, constitutionalism is absent ?

- (A) Switzerland
- (B) Sweden
- (C) Sudan
- (D) Sri Lanka

96. Which among the following is *not* the feature of constitutionalism ?

- (A) Written constitution
- (B) Unlimited rule
- (C) Supremacy of constitution
- (D) Protection of citizen's rights

97. Who is associated with the sentence ?
‘The will of the people is the product and not the motive power of political process.’

- (A) Robert Dahl
- (B) Joseph Schumpeter
- (C) Steven Lukas
- (D) S. M. Lipset

95. खालीलपैकी कोणत्या राज्यात राज्यघटनावादाचा अभाव आहे ?

- (A) स्वित्झर्लंड
- (B) स्वीडन
- (C) सुदान
- (D) श्रीलंका

96. राज्यघटनावादाचे पुढीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य नाही ?

- (A) लिखित राज्यघटना
- (B) अमर्याद सत्ता
- (C) राज्यघटनेची सर्वोच्चता
- (D) नागरिकांच्या हक्कांना संरक्षण

97. पुढील विधान कोणाशी संबंधित आहे ?
‘लोकेच्छा हे राजकीय प्रक्रियेमधील शक्ती नसून ते केवळ तिचे एक उत्पादन आहे.’

- (A) रॉबर्ट डाल
- (B) जोसेफ शंपिटर
- (C) स्टीवन लुकास
- (D) एस. एम. लिपसेट

98. Who put forth the concept of 'Circulation of Elite' ? (A) Robert Mitchels (B) Wilfredo Pareto (C) Gaetano Mosca (D) C. Wright Mills	98. 'अभिजनांचे अभिसरण' ही संकल्पना कोणी मांडली ? (A) रॉबर्ट मिशेल (B) विल्फ्रेडो परेटो (C) गेटनो मोस्का (D) सी. राईट मिल्स
99. Which among the following is <i>not</i> the feature of majoritarianism ? (A) It is the rule of majority (B) The rights of minorities are not protected (C) All citizens of the state cannot participate in the political process (D) It is an inclusive political system	99. बहुसंख्यांकवादाचे पुढीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य नाही ? (A) येथे बहुसंख्यांकांची सत्ता असते (B) येथे अल्पसंख्यांकांच्या हक्कांचे संरक्षण होत नाही (C) राज्याचे नागरिक राजकीय प्रक्रियेमध्ये सहभागी होऊ शकत नाहीत (D) ही एक समावेशक राजकीय व्यवस्था आहे
100. Which is <i>not</i> a device of a direct democracy ? (A) Referendum (B) Recall (C) Election (D) Initiative	100. प्रत्यक्ष लोकशाहीचे कोणते साधन नाही ? (A) सार्वमत (B) परत बोलवणे (C) निवडणूक (D) जन-उपक्रम

JUN - 15220/II—C

ROUGH WORK